

világ zsidó ifjúsága egy csapásra tudomást szerezzen a tanulmányi lehetőségekről, amelyeket a Héber Egyetem nyújt.

Azonban hangos módszerek nélkül is megtelnek évről évre a Jeruzsálemi Héber Egyetem falai, és százával jönnek évenként a diákok a világ összes országaiból. Az egyetem megszerzi a bevándorlási engedélyt, melynek alapján tanulmányaik elvégzése után is mint teljes jogú polgárok telepedhetnek le, és dolgozhatnak az országban. A diákok nagyrésze nem kap szüleitől támogatást, hanem a maga erejéből tartja el magát. Az egyetem természetesen sokban segítségére van diákjainak, ösztöndíjakkal, menzá-

jával, munkaközvetítéssel. A diákok évi tíz font tandíjat fizetnek, ezzel szemben minden diák az egyetemnek száz fontjába kerül (az egyetem évi 80 000 fontnyi költségvetését elosztva a hallgatók jelenlegi számával, nyolcszázal, kapjuk ezt a számot). És bár ezek szerint minden új diák újabb 90 font kiadást jelent az egyetem költségvetésében, melyet a világ zsidósága önkéntes adományaiból fedez, mégis hívó szózáttal fordul a Héber Egyetem a zsidó ifjúság felé: Jöjjetek! És bízva teszi hozzá ehhez a hívó szóhoz a másik felhívást az egész világ zsidóságához, melynek szent kötelessége, hogy lehetővé tegye a zsidó tehetségek kiképzését: Segítsetek!

Farkas István / PLACCPÜFÖLÉS

A nagy léptekkel haladó, sötétkék egyenruhás, őszes orozslánsörényű CPO megtorpan, mint akit kötéllel megrántottak. Lassan felém fordul; szeme porcelánkék: komoly ábrázattal egy pillanatra szótlanul szemlél. Egy világbirodalom nyugodt méltóságú tekintélye árad belőle.

– Először is – kezdi csöndesen, gondos kimért-séggel a letolást. – Cigarettaival a szájában nem tiszteleg...

Ijedten kapom ki a számból a füstölgő cigarettát. Bal kezem gyors földre dobó mozdulatot végez, bal lábam mímelt taposásától sistereg a kavicsos út. Aztán visszarebbenek vigyázzállásba. Az angol vigyázzállásban a kezek ökölbe szorítva hátrafe-szülnek.

– I'm sorry, sir – kérek bocsánatot megszep-
penve. Méla bociszemekkel, bűnbánó tekintettel meredek rá, megadással várom a kioktatást. Egy CPO nagy úr – ezt egy másodnapos újonc is tudja. A Chief Petty Officer ugyanaz a haditenge-
részetnél, mint a szárazföldi hadseregben a főtörzs-
őrmester, tehát urazás – „sir” – jár neki, és tisz-
telgés.

– Másodszor – folytatja a CPO, szenvtelenül tanulmányozva az előtte feszesen álló, húszéves forma, sovány, de inas, napbarnította legénykét, akinek tiszta tekintetű barna szeme alázattal függ följobbvalóján – hajadonfőtt egyáltalán nem tiszte-
leg. Födetlen fővel vigyázzállásban fővetés a meg-
felelő tiszteletadás...

– Yes, sir – jelzem (elhamarkodottan), hogy megértettem a leckét. Hátrafesztített bal öklömben kellemetlen hőséget gerjeszt a megmentett égő dohány. Egy alig szívott Players-cigaretta nagy kincs, azt nem lehet csak úgy eldobni. Két napja még a legkomisabb helyi bagóra is alig telt. Bízom benne, hogy az alkonyi óra félhomálya elfödte a talp alatti cselet.

– ... Harmadszor, ha a följobbvalója úgyszintén

hajadonfőtt van, akkor a tisztelgés mellőzhető. A cigarettát azonban mindenképpen ki kell vennie a szájából. Nincs lehetetlenebb látvány, mint mikor a fegyveres erők egyik tagja hajadonfőtt, szájában égő cigarettával tiszteleg.

– Yes, sir – mondom megalázkodva, megköny-
nyebbülten, hogy vége a fejmosásnak. A markom-
ban vészesen süt a Players.

– ... Negyedszer, ha a följobbvalójától paran-
csot vagy eligazítást kap, a felelet rá nem „Yes,
sir”, hanem „Very good, sir”.

– Very good, sir – visszhangozom.

– Most pedig pihenj!... Mielőtt a cigarettája a markába ég. Ha a fegyverét nem tudja majd jól megmarkolni, rossz vége lehet.

– Yes, sir... Very good, sir – habogok, a sze-
mem sarkából elhülve észlelem a bal vállam mögül előrefele tekerdő kékes füstcsíkot. – Sorry, sir.

A CPO egy utolsó, komoly pillantást vet rám, aztán nagy léptekkel továbbvonul.

– „Very good, sir”... „very good, sir” – mor-
gom a vigyázzállásból kilazulva, a kioktatástól égő
füllel. – Az ember mindig tanul valamit. – Az égő
cigaretta jobb kezembe helyezem át, a megviselt
bal tenyeremet megköpdösöm.

– Új helyen, ismeretlen szituban, jobb, ha nem
csinálsz semmit: kevesebbet hibázol – vigyorog
Belinsky, aki meg se mozdult a CPO felbukkaná-
sakor. A másik két srác szintén tisztelgett, rajtuk
azonban sapka van. Négyen ácsorgunk az ezred-
iroda közelében, az egyik kantinban tett látogató-
sunkról jövet, az ott látott árúbőséget csócsáltuk
éppen. Sarafand táborváros, Tel-Aviv határában,
valóságos Eldorádó. A kantinokban minden kap-
ható: sör, cigaretta, csokoládé, egyéb édességek.
Van célba dobós játék; újságok – a *Jerusalem Post*,
a *Mideast Mail*, az *Egyptian Gazette*; a katonai lapok:
The Crusader, *Eighth Army News*; képeklapok: a *Picture Post*, *Illustrated London News*, *Punch*, *Lilliput*.

TANULJ, TINÓ

– Dehogyan ismeretlen a „szitu” – szólal meg mögöttünk csöndesen Sergeant Kints recsegő hangja. Az irodából jött, tanúja volt a jelenetnek. – A délelőtti foglalkozáson ezt is elmagyaráztam nektek – csóválja szelíden a fejét. – De ti nem figyeltek. Nagy hiba.

– Szerzett a vén dzsókernek egy jó percet azzal, hogy letolhatta – bizalmaskodik Dov, az egyik sapkás. „Dzsóker” az angolok enyhén lenéző gúnyneve Haifa és Kairó között.

Kints őrmester nyugodt, átható pillantással hűti Dovot.

– Ez a „vén dzsóker” egy életet élt le a tengeren – megy át teljes letolásba ő is. – Két hajóját torpedózták meg harminckilenc óta, a másodikat tavaly nyáron. Akkor került irodába Alexandriában, onnan helyezték át az idén ide, Szarafendbe. Ezenkívül kötelessége, hogy a faragatlan regrutát megtanítsa a katonai illemre. Aminthogy nekem is kötelességem – és meg is foglak faragni benneket.

– Jó, jó, sergeant – próbálja engesztelni Gideon, a másik sapkás. – Nem gondoltuk mi ezt olyan komolyan.

– Hadd adjak nektek egy jó tanácsot – recsegi tovább agyondohányzott hangján Kints lassan, faképpel. – Ezt a „dzsóker”-féle fölényeskedést felejtsetek el. Ez itt nem megy... Párja ennek az a cigaretta-stikli, amit az imént csináltál – fordul felém. – Kicsiség, de abban is meglátszik a civil fölényesség... Egy arany szabály: ne akarjatok „nagyokosok” lenni. Ne akarjatok túljárni senkinek az eszén. A seregben ezt nem lehet. A sereg – élő test: ha betartod a szabályait, boldogulsz. Ha szabálytalankodsz, magadat csapod pofon: ez az élő test visszarúg. Így van megalkotva... No, viszlát holnap, kinn a placon.

Zavarba jövünk kissé. „Na, most jól megkaptuk”, villan össze a szemünk, ajkunk lebiggyed. De még akkor sem szitkozódunk, amikor Kints szikár alakja már hallótávolságon túl van.

Kintsnek tekintélye van – érződik rajta, hogy itt ő a gazda. Ott volt az irodában, amikor mi, újoncok tegnap délelőtt megérkeztünk, és mire összeállt a század, kiderült, hogy már mindegyikünk nevét megjegyezte... De hogy ilyen hosszú szpícsket vágjon ki!... Még csak két napja ismerjük, máris úgy szoktuk meg, hogy szúkszavú. Terepszínű hapsi Kints: fakult napbarnította arca, világosbarna haja és szeme egybeolvad homokszínű khakiruhájával. Végtelenül nyugodt. Flegmatikus. Mint aki nehéz munkában megfáradt, és szóval, mozdulattal takarékoskodik. De amikor kell, erővel cselekszik.

HÁTTÉR-INFÓ

Talányos alak Kints. Nyilvánvaló, hogy régen szolgál a hadseregben, ami furcsa, lévén hogy az angol hadseregbe jobbra csak menekültek jelentkeztek, harminckilenc-egyvenben. Kints viszont kitűnően beszél héberül, ami valószínűsíti, hogy „szabre”, azaz bennszülött. Kora huszonhat és harminc között lehet.

A Kints körüli rejtély csakhamar megoldódik, hála Gad Melkinnek, a század hírharangjának.

– Srácok, megtudtam valamit Kintsről – közli többünkkel aznap este, vacsora előtt, és barna szeme izgatottan jár körbe a társaságon. – Szabre is meg nem is.

Melkin tisztára olyan, mint egy vizsla: sovány, nyúlánk, csupa végtag és hosszú fül – meg éles szem. (A füle nemcsak átvitt értelemben hosszú, és – isten bizony – mozog, mikor izgatott.) Huszonnégy óra alatt egész Szarafendet bejárta, minden-hová befurakodott, minden tudnivalót felszippanzott, aztán ontja magából az értesüléseket.

Ezek szerint tehát, először is Kints eredeti neve Kinczler volt, a seregben változtatta meg engedéllyel az angoloknak könnyebben kimondható Kintsre. Négyéves volt, amikor szüleivel és két testvérével tizenkilencben bevándoroltak. Amikor harminckilenc szeptemberében egy angol katonai őrnaszád a mi motorosbárka vontatta mentőcsónak-konvojunkat Palesztina partjaihoz kísérte, s így menekült lettem, Kints már egyenruhát viselt. Szolgált a sivatagban, negyven telén, majd a rákövetkező tavaszon, tavaly, Wavell tábornok vezérlete alatt részt vett az etiópiai hadjáratban. Különös volt ez, minthogy csak néhány hete indult be nagyban a toborzás, miután a brit hatalom valamiféle megegyezésre jutott a zsidó vezetőséggel – hiszen a Rommel vezette német-olasz haderő betört Egyiptomba, Alexandriát fenyegeti.

Ezért a mostani tömeges újoncserzés zöme „szabre”, többségük tizenhét-húsz éves, mint jómagam, javarészt most érettségizett városi fiúk, egypáran szerelők, mint Dan Belinszki (és félig-meddig én is), s csak néhányuk paraszt, mint Gideon. A szabrék persze hazafiak, egy picinyke nemzeti göggel, ami az angolok iránti kettős érzelmükben mutatkozik meg: betolakodó idegeneknek tekintik, s kicsit le is nézik őket, de azért becsülik is Britanniát, mert világbirodalom, és mert harcol a náci ellen. Az egész században csak egy maroknyi „kinnszülött” található: rajtam kívül két-három iraki meg szíriai, és egyetlen „jeke”, azaz németországi születésű fiú: Kollmann. Az is a mi bungalónkban.

LUXUSHÉDER

Szarafend táborváros áttekinthetetlenül nagy: több ezer ember szálláshelye. Van itten kaszárnya-épülettől kezdve gerendabarakkokon keresztül sátrakig mindenféle lakóhely. A legnagyobb számban bungalók vannak, mint a mieink. Hosszan sorakoznak a takaros bungalók, tizenöt méteres közökben. Mindegyik előtt – és mögötte is – parányi füves ágyás, hátul bokrok. Az utak murvával, sóderrel vannak felszórva.

A házikóba a tornácon át két bejárat vezet, kétoldalt. Odabenn két nagy szoba van, nyolc-nyolc ember részére – ágy nélkül. Az ágyunk: összehajtott vastag, puha pokróc a makulátlanul tiszta linóleumpadlón. Egy másik pokróc a takarónk; kicsiny tömött zsák a párna. A bungaló mindkét oldalán egy fürdőszoba, mosdókkal – és káddal! Plusz húzós angol vécé! Kollmannt azonban ez a luxus sem elégti ki.

– Nyolc embernek egy vécé kevés – aggályoskodik.

– Egész nap itt akarsz tán kuksolni – röffen rá Gideon. – Mi vagy te, tojóstyúk?

– Egyszerre négyen mosakodhatnak, de klotyózni csak egynek lehet. Ez nem helyes – makacskodik Kollmann.

– Ennek a tisztaságmániás jekének agyára ment a kakálás – mérgeledik a nyurga, sörtehajú Bar-Hadas, a bungalófelelős. Még a kakán is csomót keres, szóviccelődöm magamban magyarul.

Pedig micsoda prófétai szavak voltak ezek Kollmann ajkáról!

GATYÁBARÁZÁS

Az első nap délutánján bemutatkozik a keret. A század már beöltözött – sorakozó a bungalósor előtti úton. Két bungaló ember = egy szakasz; nyolc bungaló = a század: „302 Drill Coy” (= Three-O-Two Drill Company), azaz a 302-es kiképző század. A sorakozó eléggé olajozottan megy: némi csoszogás, igazodás – és máris glédában áll a sor. A törzsőrmester azonban elégedetlen: a sorból sutyorgás hallatszik.

– Don't bloody talk! – parancsol csöndet mennydörögve Staff Sergeant Buckley, egy vas-kos, nagydarab, rőt hajú pasi, aki egybeszabott törzse folytán olyan, mint egy hatalmas, álló téglá. – Sorakozónál vigyázzállás, és nincs beszéd!

Azonnal ráragad a „Bloody Buck” gúnynév. Rövid – nem biztató – szózatának minden negyedik szava – „bloody”. Tőle tanuljuk meg a „cifra káromkodásokat”, a „mocskos” beszédet, ami roppant egyszerű. Alapeleme két jelző: a „bloody” (vagy „bleeding”) és a „fucking”. De a „bloody” mindenképp felett. Mindenhová beszűrhető ez a

becsmérlő nyomatékszó, mint az iménti „pofát súlyba!” dörgedelembe. Bloody Buck abszolút tökélyre fejleszti: arra a kérdésre, hogy „Törzsőrmester úr, a sorakozó után oszolj lesz?” tagadó válasza az egyszerű „No!” helyett „N-bloody-O!”

Bloody Buck közli a századdal, hogy a következő nyolc „bloody” hétben „az egész banda” („the whole bleeding lot of you”) piszkosul meg lesz regulázva („goin' to be treated like mud!”).

Ezt a témát folytatja – némileg finomabban – a főtörzs, aki megintcsak egy csodabogár, mert (1) túl fiatal a rangjához – harminc körüli lehet, és (2) zsidó – egy jóképű angol zsidó. Sergeant-Major Devitt nem káromkodik – ez nem is illenék egy főtörzsőrmesterhez, akinek már „urazás” jár... Pokolian vicces, halálra csiklandozó látni, miként „szőrözi” a behemót Bloody Buck a peckes, fiatal zsidót. Ámde sovány vigasz ez, mert Devittben szikrányi részrehajlás, jóindulat sincs irányunkban: az ő szemében mi is csak közönséges civil banda vagyunk, nem több.

– Szarafend nem üdülőhely – közli húsz másodperces szónoklatban. – Ezt csakhamar tapasztalni fogják. Alaposan meg lesznek izzasztva. („You chaps're going to be made to sweat all right, never fear”.)

Ami normális, emberi nyelven annyit tesz, hogy ne izguljunk, meg leszünk mi fingatva tisztességgel.

FÉLVÉR SZÖCSKE

A bemelegítés másodnap a reggeli tornával kezdődik, a barakksor végén, gatyában, trikóban, bakancsban. A B-szakasz PT (physical training) instructora, „tornatanára”, egy különös nevű – és meghatározhatatlan nemzetiségű – tizedes: kifogástalan angolsággal beszél, de latinos képű; valamilyen gyarmati származék. Félvér. Kevés szavú, a vezényszavakon kívül alig nyitja szóra a száját. Pehelykönnyen mozog, mint egy szöcske, és minden gyakorlatot úgy indít, „rajta!” gyanánt, hogy „... With me!” („Velem!”, vagyis „Együtt!”). Például: – Karlendítés magasba, terpeszugrás... *With me!* (A hangsúly kivételesen a „with”-en van). És csakugyan mindent együtt csinál velünk. Ezért aztán így nevezzük: Corporal Withume – Vidmi tizedes. Semmiség ez az ugrabugrálás, vígan csináljuk, hiba nélkül.

Vidmi tizedes nem híve a lazulásnak: a maga nyugodt módján napról napra rendületlenül növeli a tempót. Mindennap produkál valami újat a szakasz számára. Valami pluszt. Harmadnap a reggeli „ugrabugra” után faképpel bejelenti: most pedig futás következik. Ezzel megkezdődik a mindennapos „two-mile run”-ök, három kilométeres síkfutások sorozata. Olyan ez, mint valami zenei téma, variációkkal.

Kettős sorokba fejlődünk, jobbra át!... Rajta!... Vidmi mellettünk fut, könnyedén. Irány: el a lőtér mellet, kifelé a szarafendi nagy pampákra, egyenetlen terepen, csenevész kórok között. Első alkalommal ötszöri öt másodpercnyi leállással futjuk le a mérőföldes távot oda-vissza. Másodnap ugyanez a táv, már csak háromszöri leállással. Harmadnap Vidmi tizenhat Bren gun-t – golyószórót – oszt ki a harminckét ember között. Egy Bren súlya négy-öt kiló: ezt dajkáljuk karunkban futás közben, száz yardonként dobálva ki-ki a párjának, ide-oda. A „point of return”-nél, ott, ahol visszafordulunk, tíz másodpercnyi állva lihegés engedélyezve. Több semmi.

Halad a megfigyelt, de mi győzzük.

VIDÁMPARK

A „hullámvasútnál” már van egy kis fennakadás. Ez a szám harmadnap lép be a műsorba. A gyakorlóter egyik végében tíz méter hosszan faácsolat emelkedik ívben, mint valami fából való domb. Olyan, mint egy miniatűr hullámvasútszerkezet darabja. Tíz láb magasságban hirtelen vége szakad. A „szakadékban”, a hullámvasút lábánál négy láb mély gödör, alján homok. A feladat: az ácsolat hátára felszaladni, a végéről négykézláb pozícióban a gödör homokjába leugrani, onnan tüstént kimászni, és továbbfutni. Muszáj, különben a nyakadba esik az utánad jövő, aki négy-öt másodperccel később indult. Jó kilenc láb meg négy láb – az akárhogy számolom: négy méter. Négy métert szállni a levegőben – az ember ehhez valahogy nincs hozzászokva. Be is vagy trottyolva, ám nyelsz egy nagyot, és halálra szántan, hang nélkül leveted magad a mélybe. Már a néma zuhanás végén kiderül: nincs itt semmi baj. Előbukkan benned az ősmajom, amely bizton ugrált ágról ágra, s megnyugodva készülsz a következő nekifutásra. Simán folyik a szakasz „halálugrása”. Futnak a fiúk, egymás után, libasorban, gondolkodás nélkül, potyognak lefele az ácsolatról. Mint kilótt lövedéküvelyek a gépfegyverből. A szakasz utolsó harmadánál beüt a krach: megakad a géppuskaheveder.

KORCS MAJOM

A rendbontó golyó a szakasz öregje: Lévi. A harminckét éves iraki zsidó „Leui” (ahogyan a saját nevét arab módra ejti) cingár, olajosbarna bőrű emberke; sűrű szénfekete hajú, az arabok körében divatos, hitleri módra stuccolt bajuszt visel. Tisztára olyan, mint Charlie Chaplin. Leui-Cseplinben igencsak kushad az ősmajom: mint egy fület lógató, fánkát becsapó, szűkölő kutya, két lábát összeszorítva, nyakát behúzva, egy méterre a „sza-

kadék” szélétől leragad. Arca a félelemtől eltorzul, homlokán vastag veritékcsöppek gyöngyöznek.

– Nyomás! Mire vársz? – kiáltoznak rá lentről a már kilótt golyók. – Ugorj már, te teveborjú!

– Pillanat! – könyörög kínban Leui, és két keze ujjait összecsuicsöríti. – Gondolkozzunk egy kicsit!

Viharos röhögés a válasz. Leui kétségbeesésében jobb lábfejét a bal bokájába akasztja; látszik: a legszívesebben csomóba kötné magát. Dőlünk a vigalomtól, mint telibe talált tekebabok. Corporal Withme diplomatikusan hallgat; nem akarja a kedélyeket felborzolni: majd csak megoldja ezt a gubancot ez az összetartó közösség. Nem is csatlakozik. A vigasság bosszúságba fordul: Na, elég volt ebből az idétlenkedésből! Leuir kavicsok záporoznak alantól.

– Nyomás! Ugrás! – hangzik a kiáltás kórusban. Odafönn a mögötte álló pofa hátulról megragadja a megrekedt golyót, és előrebillentve lelöki a halálra váltan visító Leuit a mélybe.

– Iiiiiiiii...!!! – száll alá szirénázva Abu Cseplin. Égi sakál.

Jövő héten a halálugrást már puskával a kézben csináljuk majd. Ezután következik a kúszás a földön, póznára, faldarabokra való mászás, leugrás.

SZUPERKAJA

Nem csoda, hogy étvágyunk határtalan. Követ tudnánk zabálni. Szerencsére Szarafenden a kvartélyhoz hasonlóan a koszt is kifogástalan – és bőséges. Reggelire egy csajka tejes tea, egy csajka zabpehelykása narancsdzsemmel, fehér kenyér meg sült virslik vagy meleg sonka. Ebédre fölséges ízű „irish steak” vagy „yorkshire pudding”: tészta sütött marhahús, burgonyával, borsóval, karottával vagy ehhez hasonló finomság. Vacsorára ismét tejes tea, hideg darált marhahússzeletekkel. Az étkezés a „mess-room”-ban történik, amely tulajdonképpen több nagy szobából áll, ahol szép tisztára sikált tölgyfa lapú asztalok körül tíz-tíz ember foglal helyet. Az első szoba – vagy terem? – sarkában mérik ki a csajkába a levest. Itt lehet repetázni: a mennyiség itt nem korlátozott. A főkaja azonban ki van porciózva: azt – a reggelenél a virsliket vagy a sonkát – adagonként adják ki kinek-kinek a konyhából nyíló ablakon át, míg az ebédhez a főfogást – ami többnyire egy nagy tepsi-ben foglaltatik –, asztalonként egy ember hozza el az ablaktól.

EGZECÍR

A futás, ugrás, kúszás után magunkra kapjuk az egyenruhát, sorakozunk a bungalósor előtt, majd szakaszonként felvonulunk a Kints által említett „placcra”. A „square” – a mintegy 80-szor 100

méteres beton szemlétér-gyakorlótér – az irdatlanul nagy táborváros középpontja. Ez a szarafendi élet tengelye. Itt folyik a „drilling”, a gyakorlatozás – sorakozás, tisztelgés, jobbra át, balra át, hátra arc, menetelés –, amikor is jól oda kell vágni a bakancsot. Vagyis verni, püfölni kell a betont, a placcot – „*bash the square*”. Ezért nevezik a gyakorlatozást, a szemlét „*square bashing*”-nek, vagyis placcpüfölésnek.

A sorakoztatást végző tiszt elkiáltja az egység nevét – kétszer, aztán jön a „vii-gyázz!” Tehát például: „Platoon!” (Szakasz!)... Két másodpercnyi ominózus csönd, majd még egyszer: „Platoon!”... „Atten-TION!” Minthogy a vezényszóban a hangsúly az „Attention” (etensön) végén van, a parancs valójában így hangzik: „Platoon!... Platoon!... Shun! (Sön!)”. Vagy ugyanez századdal: „Company... Company!... Shun!” Kisebb számú, nem egységet alkotó katonának: „Party!... Party!... Shun!” Jobbra át, balra át = „*Right turn!*” „*Left turn!*” Hátra arc! = „*Abbut turn!*”... In-dulj! = „*Quick march!*” Satöbbi.

A hatalmas placc több pontján folyik a gyakorlatozás – egy időben több egységet egzecíroztatnak, úgyhogy a tér vezényszavaktól zeng. – Léf! Ráj! Léf! Ráj! Léf! Ráj! – harsog a „bal-jobb!” Meg a „jobbra kanyarodj!” = *Right wheel!*

– Léf vióóóóó...! – dalolja harsányan egy bölényhangú altiszt a balra kanyarodj-ot az egyik századnak.

Az egész egzecírozás csúcspontja pedig a hét végi díszszemle, ami szombaton délelőtt lesz műsoron. Minthogy ezen valamennyi kiképző egység részt vesz majd, az „előadás” folytatólagos: négy „parade” lesz félóránként kilenc és tizenegy között. A mi bemutatkozó fellépésünk a kilenc órain kerül sorra.

Ó, NIRVÁNA!

Ami azt illeti, a nap végén azért már pihegünk kissé. Az megfingatás mégse semmi. Nem bizony. Lerogyunk az ágyunkra, a zuhanyozás előtt egy kicsit kinyújtóztatni fáradt tagjainkat. A velem szemközti pokrócon Azriél Kimhi ugyancsak kivan, mert csak sóhajtozik és nyögdecsel. Annyira, hogy Belinszki rá is szól.

– Téged meg ki csinált föl, hogy úgy nyögsz, mint egy vajúdnó?

– Eredj a fenébe! – nyekergi a szenvedő. Ennyire telik az erejéből Kimhinek, akinek az apja a tel-avivi városházán dolgozik, s talán rühelli is, hogy egy autószerelő pirít rá. De megkapja a magáét Bar-Hadastól is.

– *Habibi*, neked Indiában volna a helyed – pöc-cinti oda neki a bungalófelelős. – Vannak ott amolyan állószenetek. Te is elmehetnél egy ilyen jámbor

embernek. Felállnál egy sziklára, egyik karod az égnek emelnéd, és semmit nem kéne csinálnod, csak állni éjjel-nappal, egy helyben, és a nirvánán gondolkodhatnál. Az ilyen állószenetekhez aztán tódulnak a zarándokok, hoznak nekik mindenféle jót, megitatják, meg is papiztatják, marhára tisztelik...

– Ájtatos, hitbuzgó ind nők naponta meg is fejik – toldja meg Belinszki.

– Összkomfortos életed lehetne – fűzi tovább Bar-Hadas. – Nuku futás Bren Gun-nel, nuku halálugrás, csak állsz egy helyben, égnek emelt karral, amely idővel elszárad, érzéketlen lesz. Olyanná válsz, mint egy nagy felgerjedt ivarszerv.

– Aproposó – szól közbe Bencur Lanszker –, amióta itt vagyok, nekem még egyszer sem volt merevedésem. Pedig odahaza minden reggel sátorosünnepet tartok.

Ami azt jelenti, hogy otthon mindig úgy ébred, hogy a takaróját középpüzt „sátorfa” emeli magasba.

– Te ezen csodálkozol? – csodálkozik Bar-Hadas. – Ilyen strapa mellett, habibi, meghalnak itt a gólyák.

– Nemcsak azért – okít Melkin, a jól értesült hírharang. – Le vagyunk itt nyugtatva mindnyájan: brómot tesznek a teába.

HADISME

Hihetetlen, hogy Gad Melkin, a hírszerzőnk segítségével mi mindent tanul meg itt az ember két-három nap alatt! Szarafenden szédítő forgataga van a különböző fegyvernemeknek, ezredeknek és egyéb egységeknek. A vállpánton az RA fémbetűk a tüzéséget jelzik (Royal Artillery) RE = műszakiak (Royal Engineers). RM = tengerészgyalogság (Royal Marines), RAC = a páncélosok (Royal Armoured Corps) és így tovább. A rejtélyes KOYLI megfajtése: yorkshire-i könnyű gyalogság (King's Own Yorkshire Light Infantry). A „Staffs” jelentése: staffordshire-i ezred. A „Buffs” = a Kelet-Kent megyei ezred. Van aztán Lancashire Fusiliers (lövészezred), és rengeteg skót: a hat skótfelföldi ezred közül legalább három: a Black Watch, az Argylls és a Seaforth Highlanders. Na és az elitlakulatok, a gárdaezredek – a Grenadier Guards, a Coldstream Guards. A gárdisták undokul előkelőek, rettentően fennhordják az orrukat. A szó szoros értelmében muszáj is nekik, ugyanis a tányérsapkájuk ellenzője nem előrefele, hanem egyenesen lefele mered, alig látni ki alóla, ezért megszokják, hogy a fejüket fel-tartsák.

A negyedik napon a „square bashing”ünk délutánra tevődik át. Csütörtökön délelőtt ugyanis a placcon „drill parade” folyik, a hét végi placcpü-

fölésnek mintegy főpróbája. A síkfutásból visszajövet a placc széléről megbámulhatjuk, hogyan is csinálják a „parade”-et a profik. A szemletér felső szélén, középütt emelvény, rajta néhány „top brass”, főtiszt – és lefelől egy kis köpcös, antantszijas, totya-feszés ember. Vidmi tizedes, hallgatótagát megtörve, elárulja, hogy ő az Áreszem – „RSM”, a Regimental Sergeant-Major (ezredfőtörzsörmester) –, aki bár formailag tiszthelyettes, valójában igen nagy úr: az ezredparancsnok után a második ember.

PRÉÉÉÉÉJD...!

A Grenadier Guards, a királyi testőrség első gyalogezrede vezeti le a „drillparádét”. A felsorakozott legénységen meg a tér sarkában álló rezesbandán csak úgy villognak a tajtépporral, iszapolt agyaggal vakító fehérre kent zöld hevederövek, bokaszorítók. Valamennyien azt a hülye, szemeltakaró, egyenes simléderű sapkát viselik. Elöl a zászlóvivő tartja a vörös brokát ezredzászlót, amelyre a gárdaezred csatáinak nevei vannak ráhímezve. A rezesbanda többsége szálás hapsi, de közülük is kimagaslik az égimeszelő nagydobos, aki – ez kész cirkusz –, a dobverőit egymásra helyezve az orra alatt tartja; mintha hosszú bajuszát pödörné. A vállán átvetve keskeny párdubőr kacagány. És a rezesbanda mellett – további cirkusz –, egy kecske áll, úgyszólván vigyázzban; az ezred talizmánja, „üdvöskéje”, a „regimental mascot”. (Lipshitz szerint az „ezred kurvája”.)

A placc túlsó szélén feszít egy délceg főtörzs, a „parade marshall”, vagyis a szemlemester. Pizkosul hetyke a nyalka, kék szemű, deli legény, olyan, mint valami ifjúsági regény illusztrációja. Rá is ragad rögtön a Robin Hood név. Robin Hood hátraszegi a fejét, és a vezényszavakat hosszan elnyújtva, elbőmböli magát:

– PerééÉÉÉÉJD!...

– ... PrééÉÉÉÉJD!... Teeeeeeeeen...

SÖNN!

Bakancscsattogás. Viii-gyázz!

– Rájt... TÓÓÓÓÓN!

Jobbra át.

– Kvik... MÁÁÁCS!

PAPLAK-MARS

Kettes sorokban elindul az eleje, a többi sor helyben jár, amíg az előző oszlop végéhez nem csatlakozhatik. Így vonulnak el az emelvény előtt, amelyen az RSM és a tisztek fogadják a tisztelgést.

A csinnadratta azonban... Az valami különleges dolog: az induló, amit játszanak, kísértetiesen hasonlít a „Paplak mellett... lakik a Katika” dalla-

mára. Legalábbis az indítás, az első pár taktus, a továbbiakban pedig pattogóbb a ritmusa, és a hangsorok igen variáltak, miközben nagyokat puffog a nagydob. Magyar szöveggel valahogy így hangzanék: „Paplak mellett... lakika Katika... Püff! Püff!... Paplak mellett lakika Kati!... Bumm! Bumm!... Pappelak mellette lakkika, otte de lakkika Katti-tika... Paplak mellett akkati... Pappara-Pappara-pi!... Püff! Püff!!!... Pappelak mellette lakkika... Ottede lakkika kattitika... Pappela pappela titt-kaki... Pappara-pippiri-pi!... Bumm! Bumm! Burummm!!! És megint előlről. És a fapofájú nagydobos minden dobszűnetben a bajsza elé emeli a dobverőit.

Kiderül, hogy a „drill parade”-eken két gárda váltja egymást. A másik a Coldstream Guards, amelyik skót, méghozzá nagyon régi: mintegy háromszáz éves. Annak is van ezredzászlója, „megegő ezredkéjhölgye” is. A rezesbanda ugyanaz, ám a „parade marshal” – az aztán skót a javából: olyan kemény, ropogó r-es skót vezényszavakat harsog, mint egy kipufogódobját vesztett motorbicikli.

– PrrrrrÉJD – ropogja a „teeen sönn!” előtt. Meg hogy: – Rrrréjt törrrrr!... Léf törrrrr!... Réjt vióóóóó!

Természetes, hogy McRobinnak kereszteljük el.

SÍNEN

Csütörtökre egyébként már nagyjából bejáratódott a század. Az izomlázon többé-kevésbé túl vagyunk, a gyakorlatozás, mondhatni: hibátlanul megy; a futásban valósággal versenyzünk Vidmivel meg a másik tizedesünkkel, Harkerral. Egyszóval – úgy érezzük: sínen vagyunk. A fiúk önbizalma – amely eddig sem volt kimondottan hervatag – alaposan megnövekszik. Különösen azután, hogy ketten is – a szaglászó Melkin és a nagy hazafi Bar-Hadas – véletlenül fültanúi lettek, amint Bloody Buck, a század gyakorlatozását, a „halálugrást”, az azt követő kúszást, futást, sorakozót és az oszolt végigszemlélő Devitt főtörzsnek csöndesen odamorogja: – Nem rossz anyag. – Amire Devitt mordulva jelzi egyetértését.

A „szentségelő” Buck elismerése Melkin és Bar-Hadas közvetítésével futótűzként terjed szét a században, mire a fiúk mellénye több számmal megnő. Mi tagadás, az enyém is.

– Megy ez a drill, mint a nadrágba szarás – fölényeskedik Bencur Lanszker, akinek gondolatvilágát, úgy látszik, az altesti működéssel kapcsolatos események uralják.

Pedig, ha csak egy kicsit is babonás lettem volna, ennyi anyagcserére vonatkozó megnyilatkozás – Kollman, majd Lanszker részéről – intő jelként el kellett volna gondolkotasson.

TEPSITRÜKK

A csütörtöki ebédhez a szokásosnál is nagyobb étvággal tódulunk be a mess-roomba. A kaja borsóleves és főtt marhahús burgonyával és valamiféle csípős mártással. Persze hogy kivétel nélkül repetázunk a levesből... Eközben nagy jelentőségű felfe-dezést teszünk. Kimhi veszi észre, és halkán figyelmezteti az asztal körüli társaságot: – Oda nézzetek.

Villanásnyi színjátékot fog el a tekintetünk. Egy cseles frájer – alighanem az A-szakaszból való – az egyik asztalra épp hogy lerakta a konyhaablaktól hozott húsos tepsit. A pofa – a nevét nem tudjuk – elsőrangú átváltozóművésznek bizonyul: hajadonfőtt volt, ám azon minutumban fölcsapja és jól a szemébe húzza a sapkáját, a nyakig kigombolt kezeslábasát (délelőtt valamennyien a piszkos munkához való „fatigues”-ot, a khaki színű kezeslábast viseljük), gyorsan derékig kigombolja, és széthúzza, fehértrikós mellét jól kidülleszt, s úgy megy vissza a kiadóablakhoz – amely előtt amúgy is sokan állnak sorban, kapkodják el a kinyújtott tepsiket –, és simán megkapja a második tepsit. Lehetséges, hogy valamiféle grimasszal az arcát is eltorzította, bár erre talán nincs is szüksége, hisz a kaját kiadó langaléta angol szakács eléggé bávának látszik: lefelé konyuló, gyér, szőke bajusza fölött vizenyős szemével melán, közönyösen bámul az ablakból, gépiesen adogatja kifelé a tepsiket.

Cselesberci az újabb tepsit odaviszi az asztalához, ahol a többiek villámgyorsan az asztal alsó lapjára sülyesztették az előző tepsit, és nekilátnak az újnak. Így hullik a manna a szarafendi mennyből.

– Magasságos ég! – ámul Kimhi. – Micsoda sima, egyszerű munka! – áradozik lelkesen, mert azért ő is szereti a hasát. – Hogy erre nem jöttünk rá eddig!

– Srácok, ezt holnap mi is megcsináljuk – fogadkozik Belinszki.

A NAGY FIRKA

Azzal a boldog bizakodással esünk neki a szóló adagunknak, hogy ezentúl a bőség szarujából fogunk kosztolni. Kimhi, akinek a szeme ide-oda jár, teli szájjal figyelmeztet: – Mások is kiszaserolták ám ezt a trükköt. Itt körülöttünk több asztalnál is megskubizták, ahogy csinálta.

– Na és aztán? – így Belinszki.

– Feltűnhet, ha sokan rádúplázunk – aggodal-maskodik Kimbi.

– Ne törődj te azzal, habibi – nyugtatja magabiztosan Dan. – Én majd teszek róla, hogy az első között álljak az ablaknál. Különbén sincs ok aggodalomra: óriási üzem van itt. Hány egység jön még utánunk kajálni!

Másnap gyönyörű szépen megy minden, nagy lendülettel. Mindnyájan fel vagyunk buzdulva: azért is, mert érezzük, hogy „fogjuk a gyeplőt”, de talán még inkább azért, mert előttünk a hét vége: a placcpüfölés – már tudjuk –, nem is olyan boszorkányság. És ami a fő: utána a délután „off”, azaz szabad. Persze pénteken délután még lesz egy menet: takarítás, a körlet rendbetétele, de az már kutyafüle.

Nagy zsvajgással nyomulunk be a mess-roomba, tolongunk az asztalok felé. A levessel pillanatok alatt végzünk, aztán kajánul, mohón lessük a „Tepsi Akció” lebonyolítását... Majdnem csaldást okoz, annyira pofonegyszerűen megy. Az ablaknál zsbongó, hosszú sorban állnak az asztali küldöttek. Az egész művelet tempója felgyorsult: az ablak mögött álló báva babkaró-hosszú szakács teljesen gépiesen adogatja ki a tepsiket, de tényleg megállás nélkül – hátranyúl, kiadja, megint hátranyúl, kiadja... szakadatlanul, mint egy automata, miközben álmatag vizenyős tekintete közönnel siklik egyik arcról a másikra; merően néz, ám, úgy tetszik teljes érdektelenséggel. Így egyszerűen az történik, hogy Belinszki megérkezik az egyik tepsivel, ami azon nyomban eltűnik az asztal alatt, a térdek között, s néhány perc múlva Kimhi, aki szintén beállt a sorba, hozza a másik tepsit. Ez kerül az asztalra, hogy Bar-Hadas tíz porcióra szeletelje.

KÉT POFÁRA

– Ez az egész egy vicc – hadarja vidáman Belinszki, amint elfoglalja a helyét. – Az a bamba dzsóker, ott az ablakban, se lát, se hall. Tőle akár az egész konyhát el lehetne vinni – áradozik Kimhi, aki egészen átszellemül a diadaltól.

Csakugyan – viszik a tepsiket, mint a cukrot: a többi asztalnál is jól bespejzoltak a fiúk.

A tepsit tartalma igézően szép, mint egy festmény: frissen gőzölgő, fényes-barnára pirult tészta – olyan, mint valami kalács. Valósággal mosolyog. Mikor Bar-Hadas felvágja, erős illat csapja meg az orrunkat. Kidney steak! Tészta sötét párolt marhavesé, enyhén fűszerezve. Valamennyi asztalnál ez történik –, az egész terem beletemetkezik a fölséges eledelbe. Két pofára habzsoljuk az angol konyha remekét. A mesés vesét. Vese-mesét. Valósággal érezni, hogy az erős ízzel erő árad szét az ember belsejében. És még van egy második adag a mélyben! Körös-körül, ha nem kimondott csámcsogás hallatszik is, de teli szájjal elkapkodott, morgott félmondatok, fojtott diskurzus. Éhes tigrisek lakmároznak elégedetten.

Az ebéd befejeztével nagyvidám cserregéssel tódulunk ki a mess-roomból; duzzadunk a bekebelezett finom vesétől. Nevetgélünk, fel vagyunk dobva, egymás szavába vágunk.

– Ezt faszául megcsináltad, Dan – vigyorgja boldogan Kimhi.

– Nem is gondoltam, hogy a dzsókerek ilyen jó kaját is tudnak készíteni – röhög elismerően Bar-Hadas.

– Majdnem olyan jó, mint Malka néném sóletje – dörmögi Gideon.

– Láttatok volna azt a seggféj szakácsot a kiadóablakban – patazkik Danból büszkén a szó. – Úgy adogatta kifele a tepsiket, mint egy gép. Nem ismer meg az egyetlen pofát se, csak nézett azzal a málé szemével, gügyén, mint valami búbánatos tehén.

– Srácok, mi kizabáljuk ezeket a messroomból...

Délután körletrendbetevés, takarítás, seprés, gereblyezés – megy minden, mint az olajozott istennyila. Teli vagyunk jókedvvel. Meg marhave-sével. Az egész szakasz, sőt a század – végig az egész bungalósor. Mint az ékszeres ládikó – olyan takaros lesz a bungaló, az ágyások, a kavicsos utak. Ragyog az egész körlet.

Fájront után jobb oldali ágyszomszédommal, Ámosz Ben-Árival angol szójátékot játszunk, mi-les alapon. Egy újságban az egyikünk találomra rábök két mássalhangzóra. Mondjuk: T és P. Akkor sebesen írni kezdünk: ki tud több szót felírni ezekkel a betűkkel... *Tip... top... tap... tape... type... És megfordítva: pit... put... pot... pat... pet... peat...* Addig, míg valamelyikünk lecsap az ágyra: kész. Minden egyes plusz szó egy milt ér. A kintinban húsz mil egy sör. Két piaszter. Ámosz belevaló gyerek: jóképű, nyílt tekintetű, igen tiszta és rendszerető. Néhány elejtett, homályos megjegyzéséből gyanítom, hogy az apja valami katonatisztféle, nyilván a titkos hadseregben, a Hagában. Mindenesetre Ámosz az átlagnál jobb angolos: gyöngye egyórai játékunk gyakorlatilag döntetlenül végződik. Így hát elballagunk a kintinba, ahol megiszunk egy sört, ki-ki alapon. Aztán vissza a bungalóba.

HASKAVALKÁD

A szobában már négyen is húzzák a lóbórt. Elégedetten megyek le vízszintbe: jó nap volt ez a mai. Holnap reggel lesz első vendégszereplésünk a placcon – már szinte alig várom. Aztán ebéd – a hét végén nyilván még jobb lesz a menü. És az is DUPLÁN! A délután meg szabad: lehet a kintinban képeslapot olvasni, megnézünk egy mozit. Hogyan is modta Lanszker? Megy ez, mint a nadrágba szarás...

A takarodót már meg se hallom.

Az éjszaka közepén felébredek...

Döbbsenten meredek a sötétbe: a hasamban ször-

nyúséges csikarás; teljesen lebénulok tőle. Jobb oldalról hallom: Ámosz is mozgolódik. – Uuuh – hallatszík összeszorított fogú nyöszörgése.

– Oj... – hangzik balról, mint valami segélykiáltás. – Oj... Oj... – lihegi-nyögi Gideon. – *Á broch ci máne júrn!* – szakad ki nyögve a galileai parasztból a lengyel szüleitől hallott jiddis jajgatás. – Húú, de kell... Kell...

Feltápászkodik, tántorog kifele a szobából. Ámosz, sziszegve-nyögve úgyszintén... Ki kéne menni... Rettenetesen ki kéne menni... De nem bírok. A fájdalom odaszögez a pokrócomhoz... „Be fogok csinálni!!!” A gondolat végre erőt ad – s én is bukdácsolok kifele a fürdőszoba irányába.

Az előtérben ég a villany, a fürdőszobában is. Hihetetlen kép fogad. Mindenfelé hasukat markoló, kínban hajladozó pofák. A klóülés foglalt, a lehúzó, a tartály megállás nélkül zubog: még meg se telik, már ismét lehúzzák. Amint egy feláll, már huppan is le a helyére a következő. A többiek, eltorzult arccal nyögnek, sziszegnek, jujjognak. Seholy egy egyenesen álló ember: mind kétrét hajolva. Négyrét. Hétrét. Eltört kukoricaszárak. Álvilági látomás: elkárhozott lelkek a pokol bugy-rában.

– Siessetek... – könyörög a foga közt sziszegve Bar-Hadas. – Bbbb... befosok...

A szükség nagy úr – itt most csakugyan törvényt bont: tehetetlen fájdalomukat enyhítendő, hárman rávetették magukat a kádra: ott gubbaszt a kád peremén, elgyengülten Lanszker, Lévi – meg a „tisztaságmániás” Kollmann!

– Megmérgezték minket – rebegi tágra nyílt szemű borzadállyal az első rohamán már túl levő Leui-Cseplin.

– Egy nyavalyát – inti le bágyadtan Melkin, a hírharang, aki terhétől már ugyancsak megszabadult a kád fölött. – Hashajtót tettek a kajába... Ez a szokás Szarafenden... Hétenként kétszer... tesznek bele hashajtót – lihegi erőtlensül. – És mindig más napon és más étkezéskor... Sosem lehet tudni, melyikbe... Most nyilván az ebédben adták be...

– Hát mér nem sz-sz-szóltál? – Bar-Hadas eltorzult arca, összeharapott fogú sziszegő hangja elke-seredéstől, visszafojtott fájdalomtól rázkódik. – Te v-v-vadmarha... És mi még meg is dupláztuk az adagot...! Jóságos ég...

– Én is csak tegnap délután tudtam meg – hápogja Melkin. – Nem tudni, melyik napon adják... Hétfőn-e vagy kedden... aztán csütörtökön vagy pénteken-e... Reggelibe? Ebédbe? Vacsorába?

Emberfeletti erőfeszítéssel sikerül kivárni a soromat. Utána sóhajtván kitámolygok a tornácra – és látom, hogy a szomszédos bungalókban is ég a villany. Általános a hasmars-veszedelem.

Negyed hármat mutat az órák... Visszamegyek a szobába, lerogyok a nyoszolyámra – de nem

sokkal később újra rohanni kell... Ez még egypár-szor megismétlődik, mindannyiunknál. Közel a hajnal, mire elcsitul az anyagcsere-kavalkád.

TOTÁLSZOARÉ

Kábultan ébredek, hasogató fejfájással. Teljesen összerosódik a fejemben minden... Megvolt már az ébresztő?... Vagy...

– MICSODA KIBASZOTT DISZNÓÓL EZ ITT?!!!

Az üvöltésbe valósággal belereszketnek a falak. Mintha fejbe vágta volna. Talpra kászálódok. Bloody Buck tovább bömböl. Hogy belepiszkítunk a saját fészünkbe. Szégyelljük magunkat. Nem tudunk vigyázni. Hogy pelenkázni kell bennünket. Pfuj! „Bloody” csürhe...

A bungaló tele van támolygó, kókadtt sráccal. Kialvatlan, beesett arcok, karikás szemek. Totális lehevadás.

Közben megérkezik Corporal Harker, ő is teli tüdővel harsog a fürdőszobából...

A mosdóhelyiségben csakugyan lélegzetállító a kép – a kád egyharmad magasságig telve barna anyaggal. Feldolgozott marhaveséssel... Világ ura!

Mindeközben Bloody Buck és Harker szüntelenül ordít.

– Mi ez itten?!! A SZENTSÉGIT NEKI!!!! – A bungaló háta mögül baljósan csattan föl a főtörzs kiáltása. Felháborodottan, dühvel.

Néhányan kitámolygunk a hátulsó ágyásokhoz... Erőltlenül lecsuklik a szemem... Jóságú úristen!... Ez nem lehet igaz. De amikor újra felnyitom, a látvány ott van a maga valóságában – a bokrok alja, körös-körül a bungaló „hátsókertje” tele van a fiúk hasfájásának nyomaival: kisebb-nagyobb, sima felületű, sárgás foltok! Lepények. Békésen csilognak a szelíd reggeli napsütésben. Pocsolyák, tavacsok. Finnország, „az ezer tó országa”. Átmenev sárgába.

– Mocskos, fostos BANDA!!

– ... szott rendetlen CSÜRHE!!...

– Nyomás! VÖDRÖT! RONGYOT! SEPRÖT!...

Devittől lefelé kánon-kórusban üvöltenek a tiszthelyettesek, tisztések. Így megy ez végig az egész bungalósoron. Egyedül Kints nem ordít: hangerővel sem bírná, de ez nem is az ő formája. Ellenben erélyesen taszigál bennünket, tisztítószerszámokat nyom a kezünkbe. – Rajta, fiúk. Mozogjatok, mert mindjárt inspekción lesz. Nem-sokára kezdődik a szemle. – És közben korhol minket.

Ettől kezdve egyetlen kavarodás lesz előttem minden. Támolygunk, mint az őszi legyek. Csupa elhült, bávatag tekintet... Időnként felismerem Melkint, Dant. Ámosz is holtápadt. Kimhi, Kollmann, még a hosszú Bar-Hadas is... Mind szédül-

ten ödöngenek. Kínkeserves a hajladozás... Ilyen tengernyi sár tizenhat emberből!... Úristen, már csak harmincöt perc van hátra a szemléig! Hogyan készülünk el mindennel?...

POFÁRA EJTVE, HOGY CSAK ÚGY CSATTAN

Csoda történik. Minden feltörölve, rendbe téve. És még van néhány rövid perc... Lázás sietséggel a szakáltt lehuzzuk. Tiszta egyenruhába bújunk... Bakancsok kipucolva... Khaki heveder-bokaszorítók, öv. Minden előírászerű. Rejtély, hogy hogyan sikerül... Minden összerosódik... Kóválygó fejjel, reggeli nélkül, az utolsó pillanatokban belesünk a sorba... 302-es század, B-szakasz felsorakozik a helyén, a placcon... Belsejükben megtisztult, álmatlanságtól testetlen könnyűvé vált regruták. Ólmos fáradtság gyötrelme rajtunk... De jaj – most jön majd a „bashing”... Nyilallás a halántéknál. Nyomás a nyakszirt táján.

A plac ura a Coldstream Guards. Placc szélén a „parade marshal” – McRobin. A rövidre nyírt, vöröses, göndör hajú skót kihúzza magát. Megfeszül... Merev állókép: már nyitva a szája, de még csönd van... Maradjon így, maradjon így... De nem...

McRobin torkából hörögve szakad föl a bömb:

– PrrrrrééééJD... –Jaj. Szemet behuny.

– ... PRRRRRÉÉÉÉÉD...

– ... Teeeeeeen... SÖNN!!!

Ezerhatszáz bakancs csattan a placcon. Nincs könnyörület.

Emelvényen magas főnökség magát kihúzza. Tér sarkában szálfacsopotok. Zászlótartók, rezesbanda. Gögös felkiáltójelek. Gárdaezred zászlója égnek mered. Zenészek elszántan markolják rezeiket... Párdúcbrkacagányos gárdista orra elé emelt dobverőkkel. Kőszobor. Simlédere mögül hideg halszemek szegeződnek a semmibe.

Vihar előtti csönd.

– RRRRÉJT... TÖRRRRN!

Zsurlódás-csosszanás jobbra át.

– Kvik MÁÁÁCS!!!

Mintha villám csapott volna a tér sarkába – a rezesbanda felrobban...

BUFFA! BUFFA! BUFFARA BUFFA!

Paplak mellett... Bakancs odavág... Ott lakika Katika... PÜFF! PÜFF!

... Jajistenem. Agyműtét megkezd... Koponyalékélés... *Paplak mellett lakika Kati... Csontfűrészrel... Kattiri-titti-ri-tiii... BUFFA BUFFA... – LÉF VIÓÓÓÓL...*

Balra kanyarodás... Sápadt arcok, bágyadt őszi legyek... PÜFF! PÜFF!

... Széthasad a fejem...
Pappalak mellette lakkika... Ottede lakkika Katti-tika
 ... Indiába kéne menni... Állószentnek kéne lenni...
Papela papela titti-kaki
 ... vagy inkább guggolószentnek... Úgy nem folyik rá az ember lábára...
 BUMM- BUMM! BURUMMM!!!
 ... Átkozott anyagcsere...
 PÜFF! PÜFF!
 ... Bár a zarándokok tán törölni is jönnek...
Katti-ti-titti-ti-tiii
 ... Nem kell csinálni semmit, csak állni...
 BUFFA! BUFFA!
 ... ég felé emelt kézzel, mely elszárad...
Ottla-kika-Katti-tika
 ... Átkozott Szarafend... Már a nevében is benne van...
Katti lika pappara-ti
 ... jöjj, áldott rekedés...
Likka-tikka-pappara-ti
 ... Böjtöltni fogok, vezekelni...
Katti-likka-pappara-pippi
 ... Csak ennek legyen vége egyszer...
 BUMM! BUMMM!! BURUMMMM!!!
 Úgy tetszik, sosem fog véget érni ez a kínmene-
 telés. Odaverni a bakancsot a betonhoz. Minden egyes puffenésnél úgy érzem, mindjárt a koponyámba szalad a gerincem.

Aztán egyszerre vége szakad a gyötörtetésnek. Hatalmas buffanással elhallgat a nagydob, a rezes csinn-bumm. Valamiféle vezényszavakat üvöltö-
 nek – és levonulunk a veszthely-placcról. Irány: a körlet. Állj. Balra-át. Főtörzs kicsit jártatja a szá-
 ját... Aztán... végre – Oszolj!

A szobában egy sorozat tompa puffanás, ahogy lerogyunk az ágyunkra. Áldott mirvána! Meg-
 könnyebbült sóhajtozások.

Békés csönd van, csak nyögés, nyekergés hallat-
 szik. Lanszker gyöngé hangja töri meg a csöndet.

– Ebben a bűdös életben... soha többet nem eszem kidney steaket – fogadkozik.

Hirtelen az agyamba tolul valami, amit Kints mondott, amikor rendbe tétette velünk a bungalót. „Pedig figyelmeztettek benneteket, hogy ne legyetek nagyokosok”, mondta korholva. Meg valami olyasmit, hogy „mindegyik újoncerezstés beleesik ebbe a csapdába... Most legalább megtanuljátok...”

Valami hasonló motoszkalhat Belinszki fejében is, mert megszólal. – Az a bávatag szakács – intézi szavait elgondolkozva a mennyezet felé. – Az szán-
 dékosan adta ki a kaját korlátozás nélkül... Direkt csinálták... Csőbe húztak bennünket.

– Szemét, simlis dzsókerek – rebegi Kimhi.

Csőnd.

– Rohadjon meg a Köldsztrím-gárda! – nyek-
 kergeti átkát Bar-Hadas.

Fáradt morgásunk jelzi egyetértésünket.

HUNGARIAN SLP 14193-93
 VOLT EGYSZER VOLT EGY KIS ZSIDÓ
 JIDDIS NÉPDALOK KÁNYÁDI SÁNDOR FORDÍTÁSÁBAN
 ONCE THERE WAS A LITTLE JEW
 YIDDISH FOLK SONGS TRANSLATED BY SÁNDOR KÁNYÁDI
 פֿעם ווײַז יודױז אױך
 שירי פֿולקלור אױדיס ווױנמ עײַ שװױך קײאדי

• GRYLLOUS DÁNIEL • GRYLLOUS VILMOS • SÁRKÓZY GERGELY • TIHANYI SZILVIA •

